

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk? En wat waren de resultaten?

Ruben VINCENT & Rodolphe VAN HÖVELL

Majoor Ruben VINCENT is hoofd van de cel Operations and Logistics van de EU Task Force 24. In 2022 behaalde hij met de grootste onderscheiding een ManaMa in *European integration* aan het Institute for European Studies aan de VUB. Vanaf september 2024 wordt hij tewerkgesteld binnen de dienst Peace, Partnerships and Crisis Management van de EEAS.

Rodolphe VAN HÖVELL est l'officier de synthèse et coordinateur du programme de la Task Force UE 24 de la Défense. Avant d'endosser cette position, il était spécialiste en affaires européennes et multilatérales au sein de la division Politique de défense du département d'état-major Stratégie.

Entre janvier et juin 2024, la Belgique a assuré la présidence tournante du Conseil de l'Union européenne. Cet article explique dans quel contexte la Défense belge a contribué au processus décisionnel européen dans le cadre de la Politique de sécurité et de défense commune de l'UE (PSDC). L'article décrit ensuite comment le programme de la PSDC a été élaboré au niveau du Trio et au niveau fédéral ainsi que sa mise en œuvre durant la période de la présidence. Enfin, les auteurs, directement impliqués dans le groupe de travail militaire pour la présidence belge du Conseil de l'UE, donnent dans cet article plusieurs exemples concrets de réussite au niveau de l'agenda de sécurité et défense.

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

Inleiding

Naar aanleiding van het Belgische voorzitterschap werd een eerste artikel gepubliceerd in december 2023 (te raadplegen via de volgende [link](#)), met een brede inleiding en de voornaamste programmapunten. Het onderstaande artikel werd geschreven na afloop van het voorzitterschap en geeft een inzicht in de dynamiek en de resultaten van het voorzitterschap.

I. Inleiding: krijtlijnen van het voorzitterschap

a. Wat is het roterende voorzitterschap van de Raad van de EU?

De Europese Unie bestaat uit drie grote instellingen: de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement. De Europese Raad wordt samengesteld uit staatshoofden en regeringsleiders. Elk van deze instellingen heeft haar eigen permanente voorzitter. Wanneer de Europese Raad samenkomt op ministerieel niveau, wordt dit de Raad van de Europese Unie genoemd.

Deze Raad van de Europese Unie komt voor in tien verschillende "Raadsformaties", gaande van "Landbouw en visserij" tot "Transport, telecommunicatie en energie". Voor Defensie is de voornaamste formatie "Buitenlands beleid". Aangezien defensieaangelegenheden geen Europese bevoegdheid zijn, maar er toch Europese belangen zijn die behartigd kunnen worden, komt de Raadsformatie "Buitenlands beleid" ook samen in de hoedanigheid van ministers van Defensie.

Het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, in zijn verschillende formaties, roteert om de zes maanden. Concreet wil dit zeggen dat, wanneer de Raad van de Europese Unie samenkwam in de Raad "Buitenlandse Zaken – Defensie" (*Foreign Affairs Council – Defence*), de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter (*high representative/vice president*, HR/VP) van de Europese Commissie voorzitter was van deze vergadering, in samenspraak met de Belgische minister van Defensie (*minister of Defence*, MoD).

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

Het voorzitterschap biedt een unieke kans om het Europese beleid mee vorm te geven. Als voorzitter is het mogelijk om enerzijds de agenda te sturen en anderzijds op te treden als bemiddelaar om onderhandelingen tot een goed einde te brengen.

Aangezien het gaat om een zesmaandelijks – en dus relatief kort – voorzitterschap, werden er op verschillende niveaus systemen uitgewerkt om coherentie en continuïteit te verzekeren. Ten eerste werd een systeem van “trio”-voorzitterschappen uitgewerkt. Dit wil zeggen dat de Europese Unie de verschillende lidstaten aanmoedigt om per drie opeenvolgende voorzitterschappen een gemeenschappelijke agenda uit te werken en te promoten. België werkte in dit kader, net zoals in 2010, samen met Spanje en Hongarije. Ten tweede werd op het vlak van buitenlands beleid een Europese Dienst voor extern optreden (EDEO; *European External Action Service*, EEAS) opgericht. Dit is de diplomatieke dienst van de EU die een deel van de formele taken op zich neemt. Ten slotte werd binnen de federale regering, en meer specifiek binnen de FOD Buitenlandse Zaken, een Nationale Task Force opgericht als overkoepelend orgaan om de aansturing en coördinatie te verzekeren tussen de verschillende federale en gefedereerde entiteiten.

Op zijn beurt werd binnen Defensie een Task Force opgericht om zowel inhoudelijk als organisatorisch het voorzitterschap voor te bereiden en uit te voeren. Deze Task Force bestond uit 15 FTE’s (*full-time equivalent*). Het totale budget van 1,45 miljoen euro bestond voor 90% uit federale middelen.

b. Nesting van het Defensieprogramma

1. Binnen het programma van de federale regering

In de aanloop naar het voorzitterschap werkte de federale regering een algemeen programma uit. Dit programma werd onderverdeeld in veertien portfolio’s om rekening te houden met zowel de tien formaties van de Raad van de Europese Unie als de Belgische interne bevoegdheidsverdeling.¹

Binnen dit federale programma kan het Defensieprogramma teruggevonden worden in hoofdstuk twee “Buitenlandse Zaken”. Een aantal paragrafen zijn op Defensie van toepassing, namelijk het verderzetten van de steun aan Oekraïne, het belang van

¹ [Programma van het voorzitterschap \(europa.eu\)](#), laatst geraadpleegd op 07/06/24.

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

multilaterale samenwerking, het strategisch kompas verder in de praktijk brengen, het mobiliseren en ontwikkelen van het defensiepotentieel, het technologisch en industrieel weefsel versterken om de voorzieningszekerheid te waarborgen en het debat faciliteren over de toekomst van het Europese defensiebeleid.

2. Binnen het programma van het trio

In het kader van het triovoorzitterschap wordt steeds een programma opgesteld, gebaseerd op gemeenschappelijke doelstellingen, waarbinnen vervolgens ieder voorzitterschap verdere accenten of aanvullende agendapunten kan promoten. Op het gebied van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB; *common security and defence policy*, CSDP) werd samen met Spanje en Hongarije bepaald om enerzijds in te zetten op de langetermijnagenda van de EU, met onder meer een focus op de strategische herziening van de permanente gestructureerde samenwerking op het gebied van defensie en veiligheid (*permanent structured cooperation on defence and security*, PESCO), de herziening van het Europees Defensiefonds (EDF) en de herziening van de Europese Vredesfaciliteit (*European Peace Facility*, EPF). Anderzijds werd ingezet op het in de praktijk brengen van het strategisch kompas door zich toe te spitsen op de operationalisering van de snel inzetbare EU-capaciteit (*EU rapid deployment capacity*, RDC), de implementatie van de EU-ruimtestrategie voor defensie en veiligheid en de implementatie van de maritieme veiligheidsstrategie. Ten slotte zette het trio in op het debat over de toekomst van het GVDB, de versterking van de Europese defensie en de Europese defensiegerelateerde technologische en industriële basis (*European Defence Technological and Industrial Base*, EDTIB), het zoeken naar opportuniteiten voor gezamenlijke defensieaankopen en de weerbaarheid tegen hybride dreigingen.

c. De hoofdlijnen van het programma van Defensie

Vanuit dit uitgebreide proces van beleidsrichtlijnen, consultaties, samenwerking en overleg op zowel internationaal als nationaal niveau en binnen Defensie zelf, werd een programma voor Defensie gedistilleerd om tegemoet te komen aan de uitdagingen op zowel korte, middellange als lange termijn.

Op korte termijn zal de focus liggen op de 360°-aanpak. Dit wil zeggen dat naast het conflict en de samenwerking met Oekraïne, ook de samenwerkingsverbanden met andere Oost-Europese en Afrikaanse partners moeten aangehaald worden.

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

Op middellange termijn ligt de nadruk vooral op het in de praktijk brengen van het strategisch kompas. Het strategisch kompas bestaat uit vier luiken, namelijk “samenwerken”, “investeren”, “optreden” en “weerbaarheid”². De concrete invulling hiervan zal in het volgende hoofdstuk worden uitgelegd.

Op lange termijn staat de strategische beschouwing centraal over de toekomst van het gemeenschappelijk buitenlands veiligheidsbeleid (GBVB; *common foreign and security policy*, CFSP) en het GVDB. De Europese verkiezingen van juni 2024 bieden hiervoor de ideale gelegenheid, omdat er kan ingespeeld worden op de besluiten van de Europese Raad van de voorbije legislatuur alsook op de samenstelling en de strategische agenda van de nieuwe Europese Commissie. Ten slotte zal de focus op de versterking van de EDTIB en de implementatie van de nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie (*European defence industrial strategy*, EDIS) ook een positief effect hebben op de geïntegreerde aanpak van het GVDB.

II. Aanpak en resultaten van het voorzitterschap

a. Conceptueel kader

Ieder voorzitterschap vangt aan met informele vergaderingen van de Defensiebeleidsdirecteuren (*defence policy directors*, DPD) en de FAC Defence. Nadien volgt een werkproces van vier maanden met vergaderingen, evenementen, overlegmomenten, rapporten, seminaries, beurzen, enz. op verschillende niveaus (ministerieel, hoge functionarissen, experts) die als doel hebben om formeel of informeel, een direct of indirect effect te hebben op de beleidsontwikkeling en beleidskeuzes. De invloed van het voorzitterschap is het grootst tijdens deze vier maanden doordat deze min of meer vrij in te vullen zijn. Hier kan dus ingespeeld worden op de eigen agenda en belangen door specifieke evenementen al dan niet te organiseren of te ondersteunen, alsook de rapportering ervan te stimuleren en te verspreiden. Op het einde van het voorzitterschap volgen dan de formele vergaderingen van de DPD's, het Militair Comité van de Europese Unie (*European Union Military Committee*, EUMC) in de samenstelling van de chefs Defensie (*chief of Defence*, ChoD) en de FAC Defence.

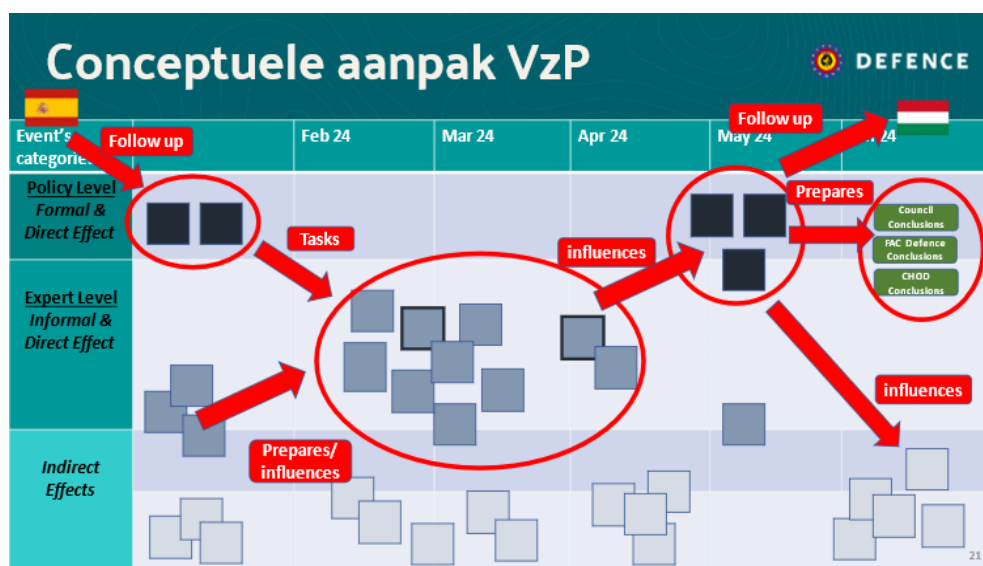
---

² Partner, Invest, Act, Resilience

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
 vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
 En wat waren de resultaten?

- Onder “formeel directe effecten” wordt verstaan: de informele en formele vergaderingen van de DPD en de FAC Defence, alsook de vergadering EUMC ChoD.
- Onder “informele directe effecten” wordt verstaan: het organiseren van seminaries en conferenties op expertenniveau.
- Met “formeel indirecte effecten” wordt onder meer bedoeld: de persartikelen, sociale media en academische papers.
- Met “informele indirecte effecten” wordt bedoeld: bilaterale gesprekken, keynote-speeches alsook socio-culturele activiteiten die als doel hebben om een gemeenschappelijke visie en interacties te bevorderen om zodoende standpunten te laten convergeren op een laagdrempelige manier.

Dit cyclisch gebeuren kan als volgt worden geïllustreerd:

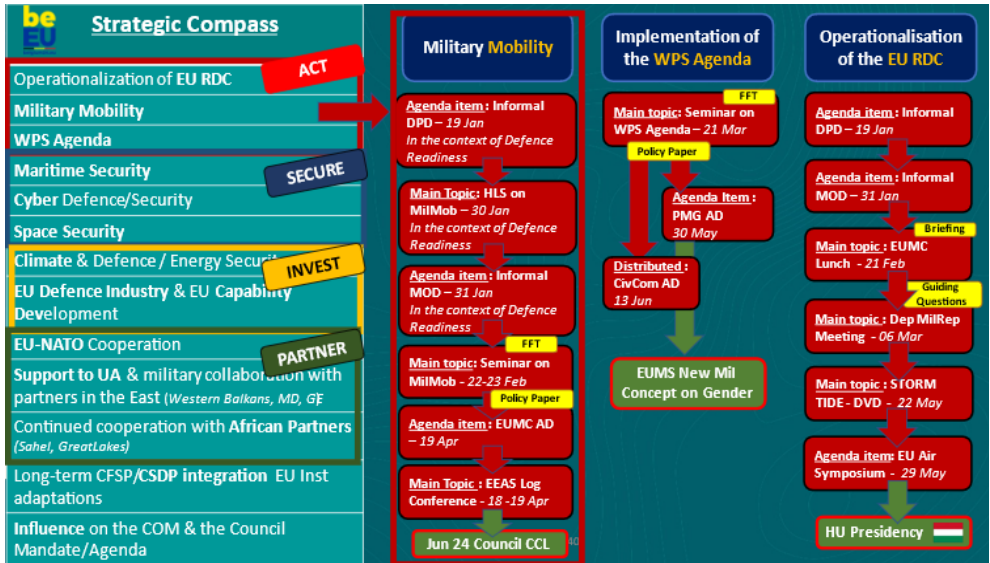

Figuur 1: Conceptuele aanpak VzP

b. Specifieke implementatie

Dit conceptuele kader werd toegepast op de verschillende programmapunten van Defensie. In het onderstaande voorbeeld wordt “militaire mobiliteit” toegelicht. Militaire mobiliteit kadert in het strategisch kompas onder het luik “optreden” en is een van de doelstellingen op middellange termijn.

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
 vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
 En wat waren de resultaten?

Figuur 2: De toepassing van militaire mobiliteit binnen het conceptuele kader

In samenwerking met verschillende lidstaten introduceerde TF24 het onderwerp “militaire mobiliteit” in het luik “Defensieparaatheid” tijdens de informele vergaderingen van de DPD’s en de FAC Defence op respectievelijk 19 en 31 januari 2024. Ondertussen werd door het Europees Defensieagentschap (*European Defence Agency, EDA*) – in samenwerking met TF24 – een symposium georganiseerd over militaire mobiliteit op 30 januari 2024. Tijdens dit symposium, waar onder meer de Belgische MoD en de HR/VP aanwezig waren, werd het belang van militaire mobiliteit bevestigd en kracht bijgezet. Op basis van deze evenementen werd een vrije nota³ opgesteld die diende als voer voor discussie tijdens het seminarie over duale capaciteiten en militaire mobiliteit in Gent op 22 en 23 februari 2024.

De resultaten van dit seminarie werden samengevat in een beleidsdocument⁴, geschreven door het Studiecentrum voor Veiligheid en Defensie (SCVD; *Centre for Security and Defence Studies, CSDS*) van de Koninklijke Militaire School (KMS). Dit beleidsdocument omvatte enkele innovatieve aanbevelingen zoals het hernieuwen van de militaire belofte betreffende militaire mobiliteit en het oprichten van een

³ Non-paper

⁴ Policy paper

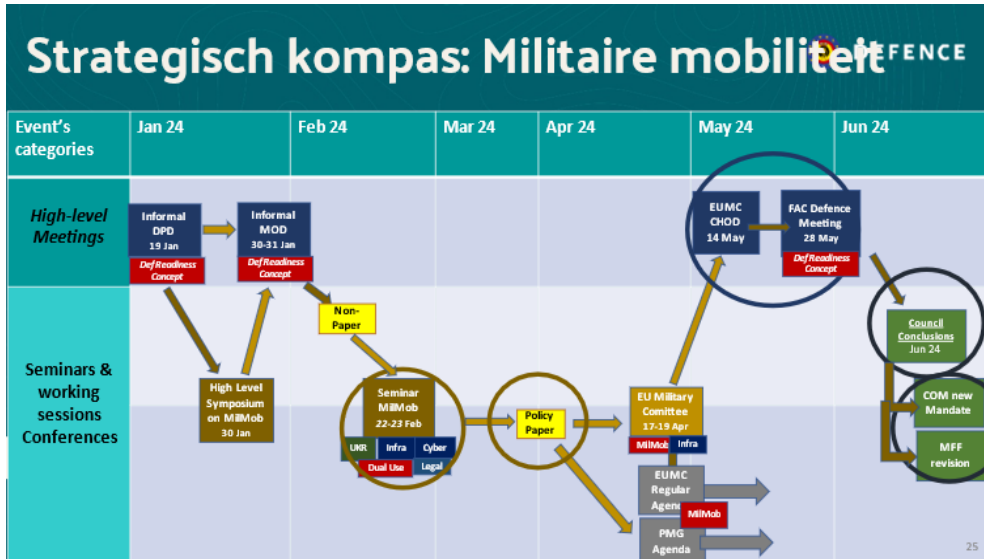
Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
 vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
 En wat waren de resultaten?

onafhankelijk centrum voor excellentie voor militaire mobiliteit. In samenwerking met de EDEO werd dit beleidsdocument gebrieft aan het EUMC in het Havenhuis Antwerpen op 18 april 2024 tijdens een driedaags werkevenement, gecombineerd met een socio-cultureel luik, georganiseerd door het voorzitterschap.

De idee om deze belofte te hernieuwen werd ook op de agenda geplaatst tijdens triomeetings op het niveau van de ChoD's en de DPD's op respectievelijk 14 en 17 mei 2024. Dit liet toe om de violen tussen Spanje, België en Hongarije gelijk te stemmen.

Op 22 mei 2024 werd het belang van de strategische luchttransportcapaciteit, een belangrijk onderdeel van militaire mobiliteit, nogmaals in de verf gezet door TF24 en het Regiment Speciale Operaties (Special Operations Regiment, SOR) tijdens de bezoekdag voor hoge autoriteiten aan de evacuatieoefening Storm Tide 2024. Vervolgens werd tijdens de formele FAC Defence van 28 mei 2024 de officiële goedkeuring gegeven op ministerieel niveau om deze belofte te hernieuwen.

Het onderstaande schema toont dit proces in de tijd en op de verschillende niveaus.

Figuur 3: Ontwikkeling van het agendapunt "militaire mobiliteit" in de tijd

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

III. Overzicht evenementen en resultaten

a. Evenementen

Tijdens het voorzitterschap werden ongeveer vijftig evenementen georganiseerd of gesteund door Defensie. Bij elk van deze werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om de agenda van Defensie te promoten. Alle evenementen zijn opgenomen in bijlage A, in het **vet** staan diegene waarbij TF24 instond voor de organisatie en uitvoering.

b. Resultaten

Dit artikel laat niet toe om alle verwezenlijkingen van het voorzitterschap toe te lichten. Hieronder worden een aantal representatieve voorbeelden aangehaald.

In samenwerking met de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken (FOD BuZa) en EDEO werd de steun aan Oekraïne behandeld en het engagement versterkt tijdens verschillende evenementen. Zo werd een bijkomend steunpakket van 5 miljard euro toegevoegd aan het EPF en werd een conferentie georganiseerd om de banden met de Oekraïense defensie-industrie te versterken. Tijdens deze conferentie spraken onder meer de Oekraïense president, de Oekraïense minister voor Buitenlandse Zaken, de HR/VP en de MoD het publiek toe. Na afloop van de panels kregen tientallen Europese en Oekraïense bedrijven de kans om ter plaatse te netwerken.

Samen met ACOS Strat – Desk EU en de Militaire Vertegenwoordiging van België bij het Militair Comité van de EU werden de verschillende missies en operaties, alsook de strategische herzieningen ervan, nauw opgevolgd. Door de crisissituatie in de Rode Zee op de agenda te plaatsen, faciliteerde het voorzitterschap de ontwikkeling van de nieuwe militaire operatie EUNAVFOR ASPIDES. Tijdens verschillende evenementen ondersteunde het voorzitterschap de potentiële integratie van operatie AGENOR in EUNAVFOR ASPIDES. Onder de auspiciën van het voorzitterschap organiseerde het Instituut voor veiligheidsstudies van de EU (*European Union Institute for Security Studies*, EUISSS) een seminarie over de evolutie en de stand van zaken van GVDB-missies en operaties. Tijdens dit seminarie werden drie mogelijke pistes besproken om deze missies en operaties doelgerichter en efficiënter te maken.

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

Wat betreft de EU RDC, werden tijdens niet minder dan zeven evenementen, van werklunches tot de formele FAC Defence, betekenisvolle stappen gezet. Enerzijds om het besluitvormingsproces van de operationalisering van het EU RDC uit te werken, anderzijds om de criteria te bepalen om het EU RDC volledig operationeel te verklaren en ten slotte om te verzekeren dat er voldoende strategische steundiensten ter beschikking zullen zijn wanneer het EU RDC zal ingezet worden. De bovenvermelde bezoekdag aan Storm Tide kaderde naadloos in een van de inzetscenario's van het EU RDC, namelijk evacuatieoperaties.

In het kader van cyberveiligheid werd een gezamenlijke vergadering georganiseerd tussen de militaire cybercommandanten van de 27 lidstaten en hun homologen bij de dienst Buitenlandse Zaken, de cyberambassadeurs. Dit "Egmontformaat" bood een uitgelezen kans om synergieën uit te werken voor de aanpak van zowel civiele als militaire uitdagingen in het cyberdomein. Vervolgens werden diverse evenementen ondersteund, van een werksessie over cyberweerbaarheid in de ruimte tot een seminarie over cyber en cognitieve oorlogsvoering en het briefen van de EUMC over de cyberkwetsbaarheden van kritische infrastructuur in de (Belgische) havens. In het domein "vrouwen, vrede en veiligheid" (*women, peace and security*, WPS) werd een seminarie georganiseerd, met een lezing door Hare Majesteit de Koningin Mathilde en Nobelprijswinnaar dr. Mukwege. Het internationale karakter van dit seminarie in Doornik kwam tot uiting door de herkomst van de verschillende deelnemers: Afrikaanse landen, Canada en het Midden-Oosten. Het resulterende beleidsdocument werd verder gebruikt tijdens andere evenementen. Dankzij deze inspanning in het WPS-domein werd het EU militair concept betreffende WPS goedgekeurd door de lidstaten op 19 juni 2024.

Het belang van maritieme veiligheid neemt verder toe. In samenwerking met het SCVD werd een seminarie over maritieme veiligheid georganiseerd rond het gevaar van piraterij op maritieme handelsroutes, het belang van maritieme kritische infrastructuur en de civiele militaire samenwerking in het kader van migratiestromen op zee. Nadat het beleidsdocument werd gebriefd op verschillende niveaus en in diverse werkgroepen, werd ook een eerste theoretische simulatieoefening over de bescherming van kritische maritieme infrastructuur (in de Noordzee) op poten gezet in samenwerking met het EDA en het *Centre of Excellence for Operations in Confined and Shallow Waters* (COE CSW) van de NAVO.

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

In maart 2024 publiceerde de Europese Commissie de langverwachte EDIS samen met een voorstel voor een programma voor de Europese defensie-industrie (*European Defence Industry Programme*, EDIP). De EDIS en het EDIP kaderen in een bredere campagne om de Europese defensie-industrie te (her)lanceren teneinde op korte termijn de steun aan Oekraïne te kunnen bestendigen en op langere termijn de EDTIB te versterken. Deze strategie en dit programma zijn beide essentiële stappen op weg naar Europese strategische autonomie en zijn van belang voor Defensie om een kader te scheppen dat de ontwikkeling van de toekomstige capaciteiten kan ondersteunen en een schaalvergroting binnen Europa kan bewerkstelligen. Om een gedachtewisseling te stimuleren over de EDIS en de uitrol ervan te bespoedigen, werd een conferentie georganiseerd waarop militairen, bedrijven en politici werden uitgenodigd. In de namiddag kregen 40 vertegenwoordigers van de Belgische defensie-industrie en organisaties voor onderzoek en technologie (*research and technology organisation*, RTO) de gelegenheid hun innovatieve producten voor te stellen aan dit selecte publiek. Ook de juridische aspecten over de toekomst van de EDTIB werden behandeld tijdens een specifiek forum van de juridische directeurs van de lidstaten. Daarnaast werd belangrijk werk verricht door de medewerkers van de Nationale Bewapeningsdirecteur (*national arms director*, NAD) van ACOS Strat binnen de Europese ad-hocwerkgroep defensie-industrie (AHWPDI). Ten slotte werkte het voorzitterschap samen met het EDA om de strategische herziening van PESCO vorm te geven zodat deze in het Hongaarse voorzitterschap kan afgewerkt worden.

IV. Besluit

Een roterend voorzitterschap zorgt voor een unieke dynamiek. Ieder voorzitterschap wil namelijk niet enkel zijn eigen agenda promoten, maar ook bestaande en of nieuwe initiatieven zo ver mogelijk stuwen of afwerken. Gedurende zes maanden stond België aan het roer van de Europese Unie. Naast de bestaande uitdagingen kreeg België er de Europese (en nationale) verkiezingen bovenop. Binnen dit Belgische kader kreeg ook Defensie de kans om haar steentje bij te dragen.

In dit artikel werd uitgelegd in welk specifiek kader Defensie kon bijdragen aan het Europese besluitvormingsproces. Vervolgens werd beschreven hoe de agenda tot stand is gekomen en wat ze precies inhield. Een kort hoofdstuk werd gewijd aan het

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

conceptuele kader van de cyclische agenda om dan over te gaan tot een gedetailleerd voorbeeld hoe dit kader werd toegepast op militaire mobiliteit. Ten slotte werden de verwezenlijkingen in enkele domeinen toegelicht.

De voorbije zes maanden waren boeiend, maar soms ook confronterend. Het uitwerken van een ambitieus programma en het organiseren van zeer uiteenlopende evenementen bleken niet altijd voldoende om onmiddellijk de gewenste resultaten te bereiken. De verkiezingen zorgden ervoor dat het voorzitterschap in de praktijk geen zes, maar *de facto* slechts vier maanden telde. Daarenboven blijft het GVDB (voorlopig) een intergouvernementeel domein waar enerzijds de Europese politieke besluitvorming sterk afhankelijk blijft van nationale tendensen en waar anderzijds een grote rol is weggelegd voor de EDEO bij het bepalen van de (langetermijn)agenda en het organiseren van formele vergaderingen. In de Europese besluitvorming is er vaak ook geen lineair verband tussen de perceptie/uiting van een probleem en de oplossing. Het betreft namelijk veelal een gezamenlijke aanpak tussen de verschillende instellingen, in samenwerking met het voorzitterschap, om tijdig alle puzzelstukken te leggen of om de weg te plaveien om in de toekomst tot een beslissing te komen. Dit was tijdens het Belgische voorzitterschap niet anders.

Tijdens het voorzitterschap kon dus bevestigd worden dat de Europese constructie slechts langzaam vooruitgaat. Elke vooruitgang is echter winst en in de meeste gevallen onomkeerbaar. Dankzij de intense samenwerking binnen Defensie, met diverse federale en gefedereerde entiteiten, met de academische wereld en met de Europese instellingen en agentschappen is ons voorzitterschap erin geslaagd enkele thematieken die van belang zijn voor Defensie, verder te dynamiseren.

Trefwoorden:
Belgisch voorzitterschap van de Raad van de EU

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

Bijlage A: Kalender

DECEMBER

- *Eve of the Presidency (Brussel, 21 december 2023)*

JANUARI

- *Cyber Commanders Meeting (Brussel, 17 januari 2024)*
- *Informal Defence Policy Directors Meeting (Brussel, 19 januari 2024)*
- *EU Flag Raising Ceremony (Brussel, 19 januari 2024)*
- *EUMC Opening Reception (Brussel, 25 januari 2024)*
- *Joint High-Level Symposium with the EDA on Military Mobility (Brussel, 30 januari 2024)*
- *Defence Ministers Informal Meeting (Brussel, 31 januari 2024)*

FEBRUARI

- *EUMC working lunch (Brussel, 21 februari 2024)*
- *Seminar on Dual Use – Military Mobility (Gent, 22-23 februari 2024)*

MAART

- *Interparliamentary Conference on the CFSP (Brugge, 4 maart 2024)*
- *Mini Away Days on the Deputy EU Military Representatives (Brussel, 6 maart 2024)*
- *Seminar on the EU CSDP Missions & Operations (Brussel, 13 maart 2024)*
- *Away Days of the EUMC WG / HTF (Leuven, 14-15 maart 2024)*
- *Away Days of the EPF WG (14 maart 2024)*
- *Mini Away Days of the EUMC (Herstal, 19 maart 2024)*
- *Seminar on the Women Peace and Security Agenda (Doornik, 21 maart 2024)*

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

APRIL

- *Seminar on Maritime Security (Brussel, 16 april 2024)*
- *Away Days of the EUMC (Antwerpen, 17-19 april 2024)*
- *EDA Consultation Forum for Sustainable Energy in the Defence and Security Sector (Brussel, 24-25 april 2024)*
- *European Defence Industry Event (Charleroi, 30 april 2024)*

MEI

- *EU-UA Defence Industries Forum (Brussel, 6 mei 2024)*
- *EDA Additive Manufacturing Village (Doornik, 13-17 mei 2024)*
- *Legal Defence Director Meeting (Brussel, 14 mei 2024)*
- *Trio CHOD Meeting (Brussel, 14 mei 2024)*
- *EUMC meeting at ChoD level (Brussel, 15 mei 2024)*
- *Away days of the EUMSS WG (Oostende, 17 mei 2024)*
- *DPD formal meeting (Brussel, 17 mei 24)*
- *Trio DPD meeting (Brussel, 17 mei 24)*
- ***Live Exercise - Distinguished Visitors Day***
(Beauvechain & Chalons-Vatry (FR), 22 mei 2024)
- *Seminar Securing the Future in the Age of Cyber and Cognitive Warfare (Brussel, 23 mei 24)*
- *Away Days of the Ad hoc working Party for the reconstruction of UA (Heverlee, 24 mei 2024)*
- *European Air Symposium (Melsbroek, 28 mei 2024)*
- *FAC/Defence formal meeting (Brussel, 28 mei 2024)*
- *Schuman Forum (Brussel, 29 mei 2024)*
- *Incubation Forum for Circular Economy in European Defence (Brussel, 28-29 mei 2024)*
- *Tabletop Exercise on Critical Maritime Infrastructure Protection (Brussel, 28-30 mei 2024)*
- *Away Days of the PMG (Steenokkerzeel, 31 mei 2024)*

Het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie,
vanuit het standpunt van Defensie: hoe gaat dat in zijn werk?
En wat waren de resultaten?

JUNI

- *Knowledge on Knowledge Security (Brussel, 3 juni 2024)*
- *Seminar on African Defence and Security (Brussel, 4 juni 2024)*
- *EU Military Academy Commanders Symposium (Brussel, 5-7 juni 2024)*
- *Belgian Defence International Tatoon – Deputy MilReps (Leuven, 5 juni 2024)*
- *Belgian Defence International Tatoon – MilReps (Brussel, 8 juni 2024)*
- *Away Days of the Political and Security Committee (Zeebrugge, 13 juni 2024)*
- *Away Days of the CivCom WG (Amay, 13 juni 2024)*
- *Logistics Conference (Brussel, 18-19 juni 2024)*
- ***EUMC Closing Ceremony (Brussel, 20 juni 2024)***